

SÁRBOGÁRD és VIDÉKE

társadalmi, közgazdasági és kereskedelemügyi hetilap.

Megjelenik

minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Nagybölöni BAKÓ BALINT.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 korona.

Félévre . . . 4 korona.

Negyed évre . . . 2 korona.

Egyes szárn. ára 16 fillér.

A kiegyezés.

Az Ausztriával való kiegyezésnek gazdasági vonatkozásai sokkal lényegesebbek, mint politikai vonatkozásai. A társadalom minden rétegét, de elsősorban a kereskedőt, iparost és munkást közvetlenül érdekelnék a kiegyezésben foglalt intézkedések és megállapodások, sokkal közvetlenebből, mint a politika. Éppen azért szükséges, hogy ezzel az óriási témával mi is foglalkozunk, kizárva fejtegetéseinkből minden politikai tendenciót.

Mindenek előtt konstatáljuk azt, hogy a legrosszabb kiegyezés is többet is ér, mint a kiegyezés nélküli állapot. Hogy kereskedelmünk és iparunk már esztendőök óta stagnál, hogy a változási kedv teljesen megbénult, hogy hitel és pénz viszonyaink oly züllöttek, annak oka főként az, hogy a meg nem kötött

kiegyezés folytán állandó lett pénzpiacunkon a bizonytalanság és a ki-merültség. Most csak a legutóbbi, sőt mostan is észlelhető pénzü-
sége mutatónk rá, mely valóságos csapásként nehezedik egész közéletünkre. Ez a csapás is csak azért sujt bennünket, mert nincs kiegyezés. Éppen ezért jólélekkel állíthatjuk, hogy még a jelenleginél rosszabb kiegyezést is meg kellett volna kötnünk, csak hogy az ország ebből a nyomorúságos állapotból kikerüljön.

Meggyőződésünk, hogy mihelyt a kiegyezés törvényé válik, egyszerre felszabadul közgazdasági életünk a bizonytalan helyzet nyomása alól és új lendület vesz az ipar kereskedelem és vállalkozás.

Megnyílnak a pénzforrások, a nagy budapesti és bécsi bankok a Wertheim kasszákat s a pénz munkát és életet teremtet.

Megállapíthatjuk azt is, hogy a kiegyezés nem is olyan rossz. Számos új gazdasági előnyt tartalmaz, melyeknek jótékony hatása lesz gazdasági életünkre. Ilyenek például a kassa-oderbergi vasút fejlesztése, a magyar vonatkozású védjegyeknek eltöltése az osztrák árukról, a magyar bornak Ausztriában való meghamisításnak üldözése, magyar gyárosoknak és kereskedőknek Ausztriában való teljes egyenjogúsítása.

A kiegyezésből a legnagyobb előnye a gazdaközönségnek van, a mennyiben egyszer s mindenkorra véget vet annak, hogy Ausztriában tervszerű hájzárakat indítsanak mezőgazdasági produktumain, elsősorban a liszt ellen.

Ausztria továbbra is megmarad az összes mezőgazdasági kivitel piacának, igaz, hogy ennek ellenében Ausztria továbbra is elárastt bennünket ipari produktumaival és az

T A R C S A .

E d u a .

*Kun László sátorra, éj borult le rája,
Benne ül a kunok, magyarok királya.
Szűzágos gondjait messze elsohajlja,
Szép fejét Edna keblére lehajtja,
S a leány oly szép, agy eped.*

*Hollószim fürtivel játszadoz az újja,
Elkezdte előlről amikor megújja,
Csábosan mosolyog kedvese szemébe,
Szerelmet, édeset sutlog a fülébe,
S a leány oly szép, ugy nevet.*

*„Meglátod, elárul, hűtelen lesz Aida,
Belejössz miatta szerelmem a bajba,
Nem felel a király, magához karolja,
Szerelmes csókjait ajakára szórja
S a leány játszik, ugy kaczag.*

*Billikom a kezben, szivve hal zamatja,
Szerelmem tölti meg, szerelmem itatja.
Ölelés, csókra csók, habzik a kék árja
Elalszik a kunok magyarok királya
S a leány ugy vár, ugy figyel.*

*Dolmányja újjába, ott rejti a tört el,
Királyi sátorba nagy suhan be Törtel.*

*Arbocz és Kemencse utánna demennek,
Lászlóra orozva gilkokat emelnek
S a leány ugy fél, ugy remeg.*

*Ott leány, örökre szép szemek sugara
Végkínja Eduát a szívében találja.
Fölsikolt: „Jaj, hiszen nem így akar-
lam én.”*

*Leroskad s királya vérező letelenén
A leány ugy/sir, ugy zokog.*

Kajabusz.

A mai tudós.

A bérésünk, aki már huszonöt év óta áll apámr szolgálatában, így szólott egy szép napon hozzám:

— Kedves ifiur, ön a doctorságot tanulja, egyuttal azt, miként kell betegeket kigyógyítani, ha valami komoly baja esik?

— Igen, János bácsi, mondtam neki. Miért kérdezi ezt, talán beteg?

— Nem, kedves ifiuram, hanem valaki más, aki iránt ép ugy érdeklődöm, mint ha saját feleségem volna, ki nagy hasznot hajt a konyhára és sok jó szolgálatot tesz nekem és nagyon sajnálnám, ha meghalna,

különösen a rengeteg péaz, amelyet ez által veszítenék.

— Nos János bácsi — mondtam én neki — ki az a beteg, aki iránt sóhajtozik oly nagyon? Megfogom próbálni, hogy ki lehet-e menten gyógyítani az ön betegjét.

— Hát a beteg nem más, mint egyetlen jó barátom, a „szamaram”, egy kitünő állat. Nem tudhatom, hogy mi baja van, csak hogy nem igen eszik, amit megesszik, azt is csak azért eszi, hogy éppen csak éhen ne haljon, azután nem akar szaladni, köhög és úgy tesz, mintha megakarna fullni. Egyéb iránt hazudom, ha azt mondom, hogy nem tudom mi a baja, csak hogy azt tudom, hogy beteg, még pedig nagyon a szegény adta.

— Képzeltetik önök, hogy nem kevésbé voltam meglepetve, midőn azt hallám, hogy egy szamar forog kérdésben. Mindazonáltal így szóltam János béréshez:

— Nos, ha betegségről van szó, hát igénybe veheti orvosi tudományomat és megfogja kend látni, hogy meggyógyul a szamara rövid időn belül, mert olyan orvosságot fog kapni, hogy másnapra már ugrálni is fog tőle, bár sokféle orvosság van az állatok részére, de azért én mégis a legjobb bűt neki fogom juttatni.

osztrák gyárak ügynökei továbbra is szabadon járhatnak-kelhetnek nálunk. De így volt ez sok századéven keresztül, új, rosszabb helyzetet a kiigyezés nem teremt ebben a tekintetben.

Megmarad a régi állapot, de nem marad meg a bizonytalanság, amely immár öt év óta tartja leköttve az ország erejét.

Ami pedig a jövőt illeti, megvan az a mód arra, hogy ha jobb szerencsésebb körülmények közé jutunk tíz esztendő múlva, megválaszthatjuk forrón óhajtott célunkat az önálló vámterületet.

Bármennyire szeretőnk is, egyszerűen nem lehet szakítani olyan intézményekkel, a melyek századokon keresztül belevették magukat Magyarország testének minden porába. Ki kell várni erőgyűjtéssel az időt és az alkalmat arra, hogy a döntő fordulatot megteremthessük.

Kénytelen-kelletlen meg kell elégednünk azzal, a mink már van, a mit már nagynehezen megszereztünk, a földolog az, hogy minden rendelkezésünkre álló eszköz békeséges viszonyok között, a magunk javára ki tudjuk használni.

H I R E K.

A király betegsége. Ófelsége állapota annyira javult, hogy már a teljes gyógyulás útján áll. Az

János béres egy orajárásnyira fekvő szomszéd birtokunkban volt béresgazda és elég módosan éldegélt nagy családjával és nagyon megkért, hogy látogassam meg, mert nem tudja a városba szállítani a tejet és ez által ő nagy anyagi kárt szenvedne.

Másnap reggel csakugyan felpakoltam magam utraivalóval és elindultam a szomszéd birtokunk felé. A szamarat nagy fetrengések közt találtam és gondosan megvizsgálva a betegét, így szóltam a körülállókhöz:

— Szamaruk nem tud lélekzetet venni, itt tehát nem lehet másféleképpen segíteni, ha csak piócat nem alkalmazunk.

— Piócat! volt mindenfelől a válasz.

— Igen, még pedig azonnal huszonöt piócat az orrára.

— De én nem tudom ám felrakni, — mondta János béres.

— Hozassa csak a pióákat, majd felrakom én.

Eltávozván az akóiból, egyenesen a gyümölcsös kert felé tartottam, mondván, hogy megizilem a kendtek gyümölcseit, míg maguk a pióákat rakják a szamárakra. Ez annyit jelentett, minthogy adjatok reggelit,

uralkodó néhány nap múlva ráterhet rendes életmódjára. A királyt környezete rá akarja bírni, hogy melegebb vidékre utazzon, de eddig hallani sem akar arról, hogy Schönbrunnból elutazzék. Nincs még azonban kizárva, hogy november első felében Gödöllőre utazik, hol ebben az időszakban kedvezőbb az időjárás, mint Schönbrunnban.

— *A rom. kath. templom felszentelésének évfordulója.* E hó 27-én volt a rom. kath. templom felszentelésének 13-ik évforduló ünnepe. Esperesünket hirtelen rosszul léte megakadályozta a szokásos istentisztelet megtartásában, csak részben teljesíthette azt.

— *Tűz.* Szombaton este 8. órakor Szönyegi Lajos gazdalkodó helybeli lakos udvarán tűz ütött ki, amely az istállót és a sertés olat elhamvasztotta. A tűz keletkezése ismeretlen. A kár meghaladja az 1000 koronát.

— *Erelen suhancok garázdálkodása.* A sarbogárdi m. kir. csondórör s jelenti, hogy Sarbogárd és Sárszentmiklós községek határában a 48 és 49 vasúti órház közötti tavirida oszlopokon levő porcellán szigetelőket répa szedés közben, csupa pajkosságból 170 korona értékben Nadi József, Viasz Mihály, Gaspár-Kovács János és Horvath György sárszentmiklói suhancok leverték. Kellő büntetésük nem marad el. Az ügy a helybeli kir. járásbirosághoz tetetett át.

— *A pupos hölgy szerelmi kalandja.* Pár nap óta Sarosdón egy tamburás társaság vendégszerepel. A társaság legkiválóbb tagja egy természeti szépségekkel dusan megáldott pupos énekesnő. A pupos énekesnő annyira megtetszett N. N. odaváló urnak, hogy pár napi ismeretség után meg-

szokotta. A gerle pár csak egy fél napig turbékolt együtt. A társaság az énekesnőt elcsaszotta.

— *Hivatali vizsgálat.* Turján József kir. tanácsos pénzügyigazgató Székesfehérvárról e hó 28-án hétfőn a helybeli kir. adóhivatalnál vizsgálatot tartott s mindent a legnagyobb rendben találva, meglegezősének adott kifejezést.

— *Valászat.* A 27-iki nagy vadászat alkalmával 2 róka is került zsákmánnyul.

— *Véres templom szentelés Csernován.* Vasárnap e hó 27-én úrzasalmas vérengzés volt Csernován. A lótok, a Morvaországba bujdosott Hlinka András népe megtamadt a községbe jövő papokat, akik az új templom felszentelése végett jöttek. A nép azért lázadt föl, mert Hlinka András plébános nélkül nem akarta felszentelni a templomot. A községbe 15 csendőrt vezényeltek, hogy a papokat megvédjék. De a nép a csendőröket is megtamadt, úgy, hogy ezek kénytelenek voltak sortűzet adni, amely szörnyű pusztítást vitt véghez a nép soraiban. Tizenhárom ember meghalt, huszonhárom pedig a rózsashegyi kórházba szállítottak. A könnyen sebesültek számát nem lehetett még megállapítani.

— *Gilicze József* ez uton jelenti ki, hogy ő a nagyvendéglőt nem másodmagával, hanem egymaga akarta kivenni. Az ellenkezőt rosszakarói terjesztették.

— *Ismét tűz.* Folyó hó 30-án délelőtt ismét tüzi lárma riasztotta fel a várost. Réh Simon helybeli lakos udvarán meggyuladt egy száma kazal, de a tüzet hamarosan eloltani.

— *Vasúti katasztrófa.* A Budapestről Fiuméba f. hó 28-án este 6

— *Az állatokra* mindig oly nagy hatással vannak, oly mélyen hatoltak a beteg testébe, hogy nem is látjuk őket többé.

— *De hát miként jönnek ki ismét?*

— *Jaj —* mondtam neki — azok sohasem szoktak kijönni. Kijönnek ők magukól. Miután ezt mondtam, vettem panamám és így szólván János béreshez:

— *Itt nincs többé dolgom.* Most már csak be kell várunk a gyógyszer hatásai. Ezzel távoztam. Azon érös meggyőződésben voltam, hogy a szamar másnapra bizonyosan kimulik.

Másnap János béres felkeresett. Alig lépett be szobámba, azonnal nyakamba borult, össze-vissza csókolta és így kiáltott fel:

— *Ne zegye rossz néven édes ifiuram,* megkellett csókolnom, hogy ez által hálámat kifejezhessem, melylyel tartozom önnek szamarom kigyógyítása miatt. Ön kigyógyította szamaramat. Hizelelhet ön magának, hogy kitünő szamar doctor, ami egyébiránt ne akadályozza önt abban, hogy embereket is gyógyítson.

— *Nos mi van a szamarammal és a pióákkal?* Már megkapta? És nyugodtan viselkedett az operacionál?

— *Igen,* azt hiszem megegyszer annyit is szívesen fogadott volna.

János erre körülfárta a szamarat, megtekinté az általam kijelölt helyet és felkiáltott:

— *Ez mégis csodálatos!* Hová lettek a pióák? Egyetlen egyet nem látok.

óra 55 perckor ándított 1004. számú fiemei gyorsvonalat Lics és Plase állomások között az előtte haladó 1064. számú tehervonatot utolérte és nekiment. Ennek következtében a gyorsvonalat gépe kisiklott, a tehervonatot két utolsó kocsija megrongálódott, a tehervonatot zárófékezője jelentéktelen mértékben megsérült. Az utasok közül senki sem sérült meg. Az akadály elhárításáig a személyszállító vonatok átszállással közlekednek.

Felhívjuk olvasóink figyelmét Virág Sandor fényképezési műtermére, Székesfehérvár, Rákóczi-utca 5.

Kiadó- és laptulajdonos: *Spitzer Jakab*

Gondolatok.

Az óvatos ember szívesebben kíséri az operett énekesnőt szöngörán, mint — haza.

*

Ha egy nyilvános tánchelyiségben jeggyűrűt találnak, hiába várnak a bűszű-etes megtalálóra.

CSARNOK.

UFJEGYZETEK.

(Folytatás.)

Innen keleti irányba Görgény, havas, melybet néhai Rudolf trónörökös sokszor látogatott és hetekig vadászgatott.

Miután időm rövid, utam innen vissza hoz Székely-Kocsárdig és onnan Tövis, Nagy-Enyed, Balázsfalva és Kis-Kapus érintésével, elérkeztem Vizaknán keresztül Nagyszébenig. Nagyszében a vasut felőli része ódonszerű, mi még nevezetesebbé teszi, még fenn áll azon várkapu, melyen Bem apó 49-ben halt be a városba.

A város más része igeff csinos, teljesen modern szellemben épült. Innen nem messze Nagytolmácsi községen keresztül vezet az út Vöröstoronyba. Itt látható a tolmácsi várom, mely szemközt áll a vöröstoronyi szorossal, oh! mi szép látvány, melynél szebbet képzelni sem lehet.

Gyönyörű kilátás nyílik az Olt völgyére, melynek egyik oldalán a kocsit, másik oldalán a vasut halad óriási sziklák között Románia felé és az utas-él leirhatatlan regényes tájéktával.

Borzalmasok lehetnek itt a szabadságharcban lefolyt jelenetek. E helyen lökték az Olt vizébe a híres székely Gábor Áront is.

Most még két napi szabad időm lévén visszajöttem Vizaknára, mivel már a nap estére járt, pihenőre dönt az utas.

E katlanszerű lyukba épült kis városkát megsejmeltem, hol így nyáron át az államilag kezelt sós fürdőjét 2—3000 vendég látogatja, nagy nyüsgés-forgás látható.

Közelében a ponyvás tó, hol márvány emlékkőn e fölírás. Emeltetett a haza alkotmánya és szabadsága védelmezésében, a vizaknai csatában Bem József táborából 1849 február 4-én elvérzett 349 honvéd emlékeül — kik közül mintegy 300 a szemben lévő sóakna üregébe hanyatott be.

Emelték a hon egyes hű fiait és leányait.

MDCCLXXX. a más oldalon.

A szemben lévő sorban nyugosznak 1890. július 3-iki nagy felhőszakadaskor a nagy aknába ömlött viz által felszínre hozott 6 honvédnek 4 év alatt el nem senyvedt tetemei.

S ezután még sok szép érdekes részlet, mely bizton felér bármily külföldi tájék szépségeivel.

Csak hogy nekünk magyaroknak semmitem jó, semmitem szép a mi a miénk, hanem idegen tájék, idegen fürdők, idegen divat és hosszú schlepp után futunk, pedig ha mindenben csak egy kis nemzeti sovinizmus volna, be másképpen nézne ki a magyar!

Találmányok.

Érdeklődve aziránt, hogy a mindennapi életben általánosan használt tárgyait, evőszközeink honnan eredtek, ki fedezte fel; hosszas kutatás után sikerült némi adatot összegyűjteni.

Mivel nyár van, kezdjük a napernyőn, mit hölgyeink használnak, védve magukat a nap égető sugarai ellen.

A kifeszített napernyőt az asszyrok találták ki. Természetes, eleinte nagyon kezdetleges alkotmány volt, csak jóval később, sok alakítás után nyerte mostani alakját.

Rajt, sallang, zsinordiszítés, fonás és szövés mind az asszyrok találmánya.

A napernyő után jön a hintáló (féderes) kocsis. Ez magyar találmány. V. László királyunk a fran-

cia királynénak ilyen hintáló kocsit küldött ajándékba.

Mivel már kocsink van, ha nincs ellenükre, ránduljunk ki a zöldbe.

Vigan robog kocsink, csak a nagy por nem tetszik a rajt ülőknek, miért is zsebkendő-tartunk orunk és szánk elé, hogy a port be ne szívjuk. Egyszerre csak kellemes ibolya illatot érzünk. Nyáron, uton ibolya, honnan? Dehogyan kérem, csak illatszerrel van valakinek a zsebkendője szagosítva.

Az illatszer a perzsák találmánya, kik hiúság tekintetében első helyen voltak abban a korban. 550-ben Kr. e. ugy indultak hadba, hogy az illatszereiket és kenőcsös szekrénykéket világért otthon nem hagyták volna. A királyoknak saját külön szepítő szerei is voltak, mely sáfrány, pálmaborból, helianthus növényből és oroszlanzirból készült.

A hajporozás és arcfestés a XVII. században kapott lábra, mely utóbbi messze tulcsapott a jőzan. ész határan.

Megtörtént ugyanis, hogy akárhány francia nőnek holttestét kifésztett arccal helyezték örök nyugalomra. Az élők arca pedig valóságosan agyon volt mázolja.

Nyáron gyakran nyakon önt bennünket a záporosó, mely után kellemes, — marasztaló sárban tocsogunk. Hyenkor hasznát vehetjük a sarczipőnek, (galoschni) mely Páris-dicsősége.

Végre kiértünk a zöldbe Kissé pihenve, szétnézünk az erdőben, gyönyörködve a remek tájban. Csakhamar lóvna, az ozsonna kész. — A füre leterített abroszon már készen vár minden.

Abroszt, szalvétát már a XVIII. ik században mindenütt használták, eredete homályos, — kalács, kávé, sütemény chaosban, találunk vaját, igen de ehhez só is szükséges. Végre megleljük a sőtartót is.

Sőtartónak régekte kivált kenyérhéjakat használtak. V. Károlynak azonban már 17 drb. arany sőtartója volt. — Edényeket különböző állásukat és alakukat csak a XII. századtól kezdve készítették a fazekasok, jobbára durva mázzal bevonva.

A legkedveltebb fényüzési cikkek egyike mindég az ezüstnemű volt. — V. Károly francia királynak, kincseket képviselt ebbeli vagyon — 2268 drb. aranytála; 1944 arany tányérja; 10692 ezüsttála; 22680 ezüst tányérja volt.

Egyik fa alatt egy padot találunk, melyen hölgyeink helyet foglalnak.

Sokáig csak padot ismertek a régiek, mely faragványos hátú volt, elől pedig kis lépcső vezetett fel rá.

458 szám.
1907. végrh.

Árverési hirdetés.

Atulított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sárbogárdi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 262. számú végzése következtében Rosenbaum Samu javára Katzenbach Gusztáv ellen 46 korona s jár. erejéig 1907. évi szeptember hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2392 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bolti áruk stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sárbogárdi kir. járásbírósnak 1907-ik évi V. 262/5. számú végzése folytán 7 kor. 30 fillér tőkekövetelés ennek 1906. jun. 8-tól járó 5 $\frac{1}{2}$ % kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 21 kor. 41 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Czeczén, adós üzletében leendő megtartására 1907. november hó 5-en délután $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a lehetőbbt igérőnek, szükség esetén becsaron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sárbogárdon, 1907. évi október hó 19. napján

Bakó Bálint
kir. bir. végrehajtó.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy itt helyben Győri Miklós kovács ur házában (Andrássy-ut) egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

uri szabó üzletet nyitottam.

Sok évi tevékenységem e szakmában feljogosít arra, hogy a nagyérdemű közönséget minden tekintetben kielégíthessem.

Becsés pártfogásukat elvárva, maradtam

kiváló tisztelettel

Vohl Miksa

férfi szabó.

Névjegyeket, eljegyzési és lakodalmi értesítéseket a legújabb divatu papirokon csinos és izléses kivitelben készít
Spitzer Jakab könyvnyomdája
Sárbogárdon.

A kiadóhivatal ezennel közhírré teszi, hogy ingatlan árverési hirdetményeket 7 koronaért, ingókat pedig 6 koronaért közöl.

Olcsó

csomagoló papír!

6390 nagy, 50 kl. súlyú

szürke csomagoló 100 iv 1 kor. 80 f.

kék csomagoló 100 iv 2 kor. 30 f.

kapható **SPITZER JAKAB**

papirkereskedésében

SARBOGARDON.